

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob
nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj,
a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. —
Naročnina znaša: v Ljubljani v uprav-
ništvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem
na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—,
polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno
K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
Uredništvo in upravnništvo je v Miklošičevi
ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu,
naročnina pa upravnistvu. Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne
vračajo. Za oglase se plača po dolo-
čenem ceniku. Lastnik in glavni urednik
Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč.
: Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani. :

Zaplenjeno!

Slovanski Jug.

Srednješolci in sokolska dru-
štva na Hrvaškem. Bivši hrvaški ban
Rauch je zabranil srednješolski mladini po-
hajanje sokolskih telovadnic, ker se je
njemu in njegovim zaveznikom Frankovcem
zdelo, da je „nevarno“ za srednješolsko
omladino, ako občuje v krogih, ki niso pri-
jateljsko naklonjeni napram njim. Sedanja
vlada je to prepoved preklicala in srednje-
šolci bodo na Hrvaškem zopet lahko javno
nastopali pri sokolski telovadbi, samo so-
kolskih znamenj ne bodo smeli nositi, ker
se to protivi disciplinarnim predpisom.

Bosanska ustava in Dalmacija.
Znani hrvaški politik, vodja hrvaških na-
prednjakov v Dalmaciji, dr. J. Smolaka, se
je izjavil zelo nepovoljno o bosanski
„ustavi“, posebno zato, ker bosanski de-
želni zbor ne bo imel pravice odločevati v
železniških vprašanjih, kar je na očitno
škodo Dalmacije, ki na ta način menda
nikdar ne dobi dobrih železniških zvez s
svojim narodnim zadržajem. To so v ostalem
merodajni krogi tudi hoteli in zato so iz-
pod kompetencije bosanskega deželnega
zboru tudi izrekli železniška vprašanja.

Nakup sandžaka Novi Pazar.
Srbski listi stavljajo kot pogoj srbske kra-
ljevine k balkanski zvezi nakup sandžaka
novipazarskega.

Splošni pregled.

Bolgarska in Turška.

Radi napetosti položaja na bolgarsko-
turški meji je turška vlada poslala iz Cari-
grada posebni vojaški vlak v Macedonijo
oziroma proti bolgarski meji, a ob enem je
poklicala vse petindvajsetletne mladeniče,
ki so vojni obvezanci, pod orožje. Veliki
vezir se je posvetoval z ministrom javnih
del o popravilju vseh onih cest in mo-
stov po Macedoniji, ki bi prišel v poštev
v eventualni vojni z Bolgarijo. V vojnem
ministrstvu se dela neprestano. Iz Male
Azije prihajajo v Carigrad vsaki dan nova
vojna krđela, ki se odpošiljajo takoj dalje
proti Macedoniji. Turška vlada se priprav-
lja tudi finančno za eventualni konflikt z
Bolgarsko.

To so suha dejstva, kratka poročila,
iz katerih čitatelji lahko sprevidijo, kako
nevaren je položaj na Balkanu.

Dnevne vesti.

Na ogled se pošilja „Jutro“
samo štiri dni in kdor v tem času
ne pošlje naročnine, se bo sma-
tralo, da ne reflektira na daljnje
sprejemanje lista.

Upravištvu „Jutra“.

O poročniku Königu, ki je igral
v septembarskih dogodkih precej agresivno
ulogo, krožijo po Ljubljani jako delikatne
vesti, ki jih za danes zamolčimo, a obra-
čamo se na pristojno mesto ter zahtevamo,
da isto pojasni, dali je preiskava proti ime-
novanemu častniku že dovršena in kak je
izid iste.

„Slovenec“ govori. Po receptu, ki
ga je „Slovenec“ rabil v času afere škofove
brošure, se je isti zglasil šele včeraj in
skuša odgovarjati na razkritja S. N. glede
hranilnične knjižice ter zavarovalne police
Marije Rozman in afere Mazzele-Leban-
Pattai. Kar se tiče prve stvari S. energično
in resolutno vse proglašja izlaganim in po-
stavlja škofa kot vzor — gospodarja in ne-
sebičneža — kdor ga pozna gotovo priseže
na to — ki bi žrtvoval „tudi svoje živ-
ljenje slov. narodu“. (Dokaz temu njegovo
pismo ob priliki septembarskih dogodkov
grofu Barbo, op. ured.) „Slovenec“ je sicer
negiral vse to, a protidokaza ni podal no-
benega, malo papsuje in s tem konča svojo
polemiko. — Še slabše in naivnejše pa
govori o Pattaiu, Sleju in Mazzeli. Niti
ene besede ne omenja o intervenciji Šu-
steršiča, pravi samo, da je bil Mazzele od-
puščen, a tega ne pove, da ga je porotno
in kasacijsko sodišče oprostilo, da je sam
vrgel pošto iz svoje hiše in pustil poštar-
stvo! No seveda težko je hoditi z maslom
na glavi na sonce, zato Šusteršič in njegovi
lepi zavezniki ponižno molče. Mi samo ča-
kujemo trgovskega ministrstva, potem spre-
govorimo o zadevi dalje.

Afera Borštnikova - Govekar.
Pred tukajšnim okrajnim sodiščem bi se
morala danes odigrati tragedija slovenske
umetnice gospe Borštnikove, a iz tragedije
je postala samo plitva komedija. Gospa
Borštnikova je postala žrtev klerikalnih
hujskačev in danes je igrala kaj žalostno
ulogo ob strani svojega zastopnika iz od-
vetniške pisarne nemškega nacionalca dr.
Wallentschagga. Razprava je naredila
na nas utis smešne komedije, prepiralo se
je na vse strani, z jokavim glasom zago-
tavljal, da se je godila krivica, zastopnik
gospe Borštnikove se je s ponosno pozo
povzpelo do trditve, da „dramatično društvo“
sploh ne obstoji, zakar se mu je avditorij
prav priznalno nasmejal! Kar se tiče tožbe
gospe gospe Borštnikove omenjamo, da toži
ravnatelj, kjer jo je baje brez povoda od-
slovil, in zahteva gažo do konca seziže.
Dr. Tavčar navaja razloge odpovedi in si-
cer: gospa Borštnikova ni hotela sprejemati
ulog, bila je uporna režiserjem, žaljivo na-
stopala proti ravnatelju in kolegom, intri-
giral! Gospa Borštnikova protestira proti
tem izvajanjem, a njen zastopnik začne na
dolgo in široko pledirati, dokler ga ne ustavi
sodnik Zottmann. Dr. Tavčar predlaga, da
se zaslišijo naslednje priče: gg. Nučič, Ve-
rovšek, Bohuslav, Danilo, Molek, gdč. Maša
Kandlerjeva, ga. Desanka Iličičeva in gle-

dališki tajnik g. Naglič. Za izvedenca pred-
laga gospa Borštnikova ravnatelja nemškega
gledališča Richterja; na satirično vprašanje
dr. Tavčarja, ako bi bila ga. Borštnikova
zadovoljna, da se zasliši kot izvedenec in-
tendant osješkega gledališča g. Srgjan Tučić,
gospa nervozno priklama. Sodnik izjavi, da
pokliče sodišče samo izvedence in preloži
obravnavo na dan 18. t. m. ob pol 4. po-
poldne. — Zdi se nam, da je gospa Borš-
tnikova zašla na napačno pot, ko si je iskala
svojih zaveznikov med klerikalci in Nemci,
ker smo prepričani, da je s tem zaigrala
ves svoj ugled ravno med ono publiko, ki
jo je nekdanj vedela ceniti!

Prvi dan — dan popolnega
uspeha. Naši nasprotniki so bili osvedo-
čeni — vsaj javno so tako govorili — da
ostane „Jutro“ popolnoma nezapaženo in
in da „zmrzne“ v najkrajšem času. Celo da-
tum so določali ti modrijani, ko preneha
izhajati „Jutro“, a mi smo se smejali — s
polno pravico, kakor je to dokazal vče-
rjšnji dan. Po Ljubljani so se ljudje včeraj
kar trkali za naš list in tobakarne so vedno
pošiljale v naše upravnništvo po nove iztise,
ker so bili vsi prvi iztisi — in teh ni bilo
malo — takorekoč v momentu razprodani,
četi da je list vsled tehničnih ovir malo
pozneje izšel. Vsekakor ne pretiravamo čisto
nič, ako trdimo, da je „Jutro“ vzbudilo v
Ljubljani in tudi v vseh drugih slovenskih
krajih naravnost velikansko zanimanje in da
je bilo v vseh krogih zelo simpatično spre-
jeto. Konstatiramo to z velikim zadovolj-
stvom, ker ta sprejem je za nas največja
zadovoljščina za vse neslane opazke s ka-
terimi so nas pikali naši nasprotniki dokler
„Jutra“ še bilo ni. Sicer so pa sedaj ti mo-
žakarji umolkili in ne zabavljajo nič več,
ker jim je še prva številka „Jutra“ s svojo
vsebino in vnanostjo preveč — imponirala.
Jamčimo jim, da jim bodo naslednje šte-
vilke še bolj imponirale.

Umetniške razglednice. Umet-
niško založništvo Wojciech Kossak v Kra-
kovi je izdalo krasno izdelane umetniške
slike slovenskih narodnih noš ter slovenskih
učenjakov in umetnikov, ki jih toplo pri-
poročamo. Za Ljubljano ima zalogo papirna
trgovina J. Bahovec na Marilinem trgu.

Železniški častni občani. Popol-
noma nepostavno je imenoval železniški ob-
činski svet, ko ni bil niti sklepčen, svojim
častnim občanom Šusteršiča, Kreka, Jarca
in Demšarja, vloženi rekurz je deželni od-
bor zavrnil in pri bližnjih volitvah ponosno
stopita do volilne žare ravno ona dva moža
— Šusteršič in Krek — ki sta svoj čas
pljuvala ogenj in žveplo na institucijo častnih
občanov, in v načrtu ljubljanske volilne re-
forme črtala istim volilno pravico! So pač
dosledni ti naši katoličani!

Grof Stürgkh je že potegnil svoj
rep med noge iz strahu pred Nemci, ki so
ga hoteli postaviti na suho in suspendiral

LISTEK.

VIT. FEOD. JELENC.

Zezette.

Bilo je nedeljsko dolgočasno zimsko po-
poludne, goste megle so ležale nad mestom,
in po ulicah je pršel nadležen, droben dež.
Sedel sem v kavarni na svojem starem me-
stu, prelistaval časopise in se silil brati
razne duhovite in vodene dovtype, ali gled-
nič sem se naveličal tudi tega in začel
sem gledati skozi okno ... videlo se mi je,
da so ljudje uravnali svoje izraze po vre-
menu, kajti vsi, ki so šli mimo so bili
dolgočasni in pustni, resni obrazi, oči uprte
na mlake umazanosiive deževnice ... še
ženske, ki so hodile mimo, me niso mogle
zanimati, dasi je ta ali ona kaj pikantno
privzdignila krila ... Kdo bi se v takem
vremenu še brigal za nogavice, noge in
take stvari.

In tedaj je prišla ona mimo, počasi, a
vendar živahno; zdelo se mi je, da je pre-
drlo prvo pomladansko solnce zimske megle,
da so topli žarki za hip razsvetlili mračne
ulice ... prišla je, ozrla se s kratkim, smeh-
ljajočim pogledom na okno, njene tanke
ustnice so se zožile ... pogledal sem jo,
moje oči so jo spremljale, dokler ni izgi-

nila za voglom! A še vedno sem jo videl
pred seboj, občutil sem opojnost njenih oči,
strast njenih ustnic; gledal sem jo veselo
in zadovoljno sredi določasnih ljudi, sredi
pustih ulic.

Takrat sem jo videl prvič, ali vendar
mi je ostal njen obraz tako jasno začrtan
v dušo, da bi ga ne mogel več pozabiti;
človek vidi, včasih sreča na ulici ljudi, po-
gleda jih in večkrat mu je žal, da je nape-
njal svoje slabe oči!

Megle so še vedno ležale nad mestom,
dež je škropil ... jaz pa sem stopil na ulico
in se napotil naprej po cesti ... gledal sem
na tla, kot da bi hotel izslediti njene sto-
pinje ...

Zaželel sem si njenih oči, zahrepenel
po njenih ustnahn, zahotelo se mi je po nje-
nih objemih; tako nenadne, a vseeno tako
močne so bile moje želje.

In predstavljal sem si jo pred sabo v
svojih rokah, v svojem objemu. Videl sem
okoli sebe tih, miren polmrak, zastrte gar-
dine, privito luč, napolglasno šepetanje ...
strastne vzdihne ... ah jaz ljubim take ve-
čere ljubezni ... nič nečistega, nič frivol-
nega ne vidim v teh hipih ... Mogoče da
se v takih trenutkih prebudi ljubezen ...
dekle, mlado, lepo sloni na tvojih ra-
menih, oklepa se tvojih prsi, kako nežne
postanejo takrat v človeku vse strasti, kako
plemenite postanejo v takem trenutku vse

brutalnosti moža napram ženi, ki jo ljubi.
V ti telesni in duševni združitvi ni nič ži-
valskega, nič nemoralnega.

Mala njena glava, udrtá v bele bla-
zine, ki po njih leže razpuščeni plavi lasje
kot požeto žito, je podobna otroški, ki zre
hrepeneče in naivno v beli dan ... mlado
skoro prozornobelo telesce je pokrito s tanko
svilneno srajčico, ki ga pokriva v neštevil-
nih gubah ... mramornate noge so doli od
kolen gole, da se vidijo napete kite, kot
rdeče niti na beli tkanini, skozi belgijske
črpe se vidijo in dvigajo polne, okrogle in
trde grudi ... Kako lep je vendar ta tre-
notek, kako plemenit ta vžitek, kako bla-
žena zavest, da imaš v svojem objemu
bitje — ženo, ki jo ljubiš ... Ves ta mo-
ment ti je kot izpolnjena dolžnost ...

In to naj bi bil greh?
Da, sladak greh je to, sveta tatvina,
božanstven zločin.

Ah, jaz ljubim take trenutke, ljubim
take noči ... in ko sem prvič videl njo, za-
hrepenel sem si po taki noči žnjo ...

Zezette, prišla si v dolgočasni zimski
dan, meglene in prazne ulice, vesela in z
nasmehom na ozkih ustnicah ... in zahre-
penel sem po tebi ...

Minilo je par dni ... in spoznal sem
te ... moje misli, moje fantazije so postale

dejstvo ... in temne, meglene samotne ulice
je razsvetlil pomladni žarek ... mehak kakor
so tvoji poljubi ... čist ... kot je čisto
tvoje telo ...

Mali listek.

Književnost, gledališče, umetnost.

Bodočnost našega gledališča.
Na prostoru nekdanjega „Ballhaus“ raste
polagoma iz tal lično poslopje, ki hoče po-
stati sredi slovenske Ljubljane najglasnejši
dokaz kulturne in finančne moči kranjskega
nemštva: nemško gledališče. Sezida ga
kranjska hranilnica, kranjski — zlasti ljub-
ljanski — Nemci pa so se pismeno zave-
zali, da abonirajo za več let vse lože in vse
parterne in prve balkonske sedeže. Tako je
finančni uspeh tega nemškega gledališča
danes, ko je poslopje jedva par decimetrov
nad zemeljsko površino, že popolnoma za-
jamčen. Sam cesar je dal za to gledališče
iz privatne šatulje prav čedno podporo. In s
čudovito prebrisano špekulativnostjo so
naši Nemci nadeli svoji politično prevažni
stavbi ime: Kaiser Franc Josef I. The-
ater! Ta naslov zapelje vse tiste mlačne
Slovence in nezavedne švigašvaga Slo-
venke, ki so že doslej zahajali v nemško
gledališče, da bodo poslej še lažje zahajali

je nadzornika Schmoranzerja, ker baje njegova služba kot profesor risanja na mari-borskem učiteljski ne more kolidirati z do-stojanstvom okrajnega nadzornika. Rado-vedni smo, ako bode grof Stürgh v tih svojih načelih dosleden in povsod postopal tako! Na ljubljanskem učiteljski je nastav-tjen kot profesor znani nemški kričar Peerz, na realki odpadnik Schrautner, a oba oprav-ljata službo okrajnih šolskih nadzornikov, a grof Stürgh menda tega ne ve, zato bi bilo dobro, ako bi ga naši poslarci nato opozorili.

„Svobodna Misel“, katero je „Slo-venec“ s takim veseljem pokopal, izide pri-hodnje dni v dvojni številki. Vzrok zakas-nitve je ta, da se je oglašalo toliko naroč-nikov, da se ni moglo določiti dosti velike naklade. „Slovenec“ grobni spev „S. M.“ je tedaj velika blamaža.

Vrhnjska železnica se odlikuje po samonemških vozniških listih in napisih v vozovih. Ker leži ta proga na ultranemških tleh, beležimo to brez komentarja.

Eksercicije učiteljskih kandidatov, katere vodi frančiškan p. Gvido Rant stoji v znamenju divjanja proti svobodnemislemcem. Z izvajanjem tega maziljenja se bomo v krat-kem temeljito pečali.

Iz Trsta in okolice.

„Cirilmetodarija“. Ako greš dan-es mimo „Narodnega doma“ se nehoti vprašaš, čemu visi črna zastava raz njegovo ponosno ogrodje. Lahko je vsakemu Slo-venecu odgovoriti na to vprašanje. Nesramna hujškarija, ki jo je spisal „Slovenec“ je stotisočkrat maščevana na plemenit način. Zastava ki visi v spomin največjega slo-venkega mecena, velikana po narodnem čuvstvoslovanju Karla Kotnika, daje izraz hval-ležnosti tržaških Slovencev; in dokler bode ob sinji Adrijji stopala slovenska noga, mu ostane spomin v naših in potomcev srcih globoko utisnjen. Slava, slava Kotniku!

Don Alphonso, 20letni kočijaž Ama-dej Novelli, doma iz Trsta in tam bivajoč, je pravi lenuh. Mesto da bi delal in si z delom služil kruha, se pusti vzdrževati od svoje ljubice, prostitutke Alojzije Alfonsi, ki mu mora vsak dan preskrbeti denarja ne le za hrano, ampak tudi za pijačo. Če mu ona ne da denarja, jo pa pretepa in ji celo grozi, da jo ubije. Po noči pa on pohajkuje v družbi najslabših vagabundov. Včeraj se je nesrečnica naveličala tega jarma in je zaprosila policijo, naj jo reši njenega izko-riščevalca. Ovadila ga je tudi radi nevarnih groženj. Policija tje Amadeja aretirala po-sebno rade volje, ker ga je že tako iskala: Amadej je bil namreč pred 6 meseci obso-jen na dva meseca ječe, a policija ga ni mogla najti, ker se je vedno skrival pri svoji ljubici.

Ugleden soprog je 40letni čevljar Josip Umek, Ljubljančan, stanujoč v Trstu v ulici della Barriera vecchia št. 26. Včeraj je bil Umek aretovan na zahtevo svoje so-proge Marije, katero vedno pretepa in ji grozi s smrtjo. Pred osmimi leti ji je Umek izbil oko, a predvčerajšnjim ji je blago-hotno obljubil, da ji izbiže še levo. Da pa ne ostane popolnoma slepa, ga je dala ne-srečna žena aretovati. — Se celo na poli-ciji, ko ga je uradnik zasliševal, je Umek zagrozil ženi: „Ko pridem iz zapora, bova obračunala!“

Iz proste luke. Ko je šel ponosno kot najpošteniji med poštenimi 35leten možakar iz proste luke, je bilo opaziti, da je njegova obleka, dasi kmetska, dokaj polna, nekam otečena. Finančni stražnik, ki ima nalogo paziti na take pacijente, ga je „pre-

iskal“ (a ne zdravniško), ter našel pri njem kakih 50 kročnikov vrednih približno 6 K. Mož je doma iz Gorice, pravi da je našel bolezen (kročnike) na nekem skladišču, da se ne bi pobili, jih je hotel rešiti, kar je seveda dosegel. Prsti pa taki.

Ljubljansko porotno sodišče

dne 2. marca 1910.

Danes dopoldne so se obravnavale tatvine izvršene v skladišču južnega kolo-dvora pri trdki Lang. Dejanja obtožena sta Jakob Pogljaj in Janez Flander. Na južnem kolodvoru je bilo okradenih več bal blaga, med temi tudi 3 bale usnja, pri Langu pa več pohištva itd. Dejanje samo na sebi je pač tako, kakor so tatvine vobče. Značilno je le, da se na skladišču južne železnice dogajajo take tatvine „na debelo“, kar iz-vira iz pomanjkanja primerne nadzorstva. Značilen je tudi psihološki pojav pri obto-žencu Pogljaju... posledica vpliva žalostnih družinskih razmer. Pogljaj je bil nemara do-tlej pošten, dokler ga ni žena zapustila in mu pustila nepreskrbljenega otroka. Od te-daj je šla njegova morala rakovo pot.

Za nas je ta slučaj važen iz drugih ozirov, katerih se danes le na kratko do-taknem. V mislih imamo kaka vprašanja sodniki juristi podajajo sod-nikom lajkam — našim porot-nikom. Ravno današnji slučaj je jasno pokazal, da je potreba v teh vprašanjih temeljite, demokratične reforme. Ne juridično zavita, marveč jasna, priprosta morajo biti vprašanja! Le tako izostanejo na javno sodbo neugodno vplivajoče situacije zadreg porotnega sodišča, kakor se je to danes koncem razprave zgo-dilo. V slučaju Pogljaj in Flander so bila porotnikom stavljena vprašanja splošno težko umljiva. Porotniki vendar niso juristi. Po-glejte! Flander je bil zaradi tatvine že dva-krat predkaznovan. Ali ta pregrešek ni bil tako hude narave. Po novem tač. zakoniku bi to z ozirom na predležni slučaj ne imelo kakega vpliva. Na to je državni pravdnik porotnike tudi opozarjal. Ali zdaj pa pride: Porotnikom se stavi poleg drugih bistvenih vprašanj, tudi vprašanje: Ali je Fland-rovo prestano kazneni smatrat — in sicer smatrat z ozirom na da-našnji novi slučaj — kot prestano kaznitev, ali ne. To se pravi z drugimi besedami: odmera današnje kazni zaviti od tega, ali porotniki potrdijo, ali je Flander bil, ali še ni bil kaznovan. Druga namena tako vprašanje pač ne more imeti. Ne re-čemo drugega nič, vprašamo le: v takem slučaju — čemu tako vprašanje? Da je bilo za predležni slučaj popolnoma odveč, to so pokazale posledice. Poslušajte! Nismo sicer videli v srce naših ljudskih sodnikov, imamo pa utis, da so glede rešitve tega vprašanja takole sodili: Flander zasluži biti kaznovan, stoji. Vendar pa njegovi prejšnji kazni po njuni naravi nista taki, da bi jih smeli šteti k navadnim, res zlobnim tatvinam ter bi smeli imeti kak vpliv na odmero da-našnje kazni. Ako torej tozadevno stavljeno vprašanje zanikamo, olajšamo obtožencu morebitni vpliv na povišanje pri odmeri kazni za zadnje zagrešeno hudodelstvo. Jeli so porotniki res tako sodili ali ne, resnica je, da so vprašanje zanikali! Torej so Fladrus s svojim pravdorekom kratko malo izbrisali obe pred tem zločinom tatvine prestani kazni. Zdjaj si pa pomislite, v kak položaj so s tem postavili sodnike-juriste — porotni senat. Najlepše pri vsem tem pa je še bilo, da je državni pravdnik v prvem hipu napačno razumel izrek porotnikov. Mož je bil prepričan, da

so porotniki dotično vprašanje potrdili — kar je samoobsebi umevno.

Šele ko je predsednik senata, nad-svetnik Vedernjak porotnike opozoril, da so vprašanje najbrže napačno tolmačili, se je zastopnik javne obtožbe dr. Neuberger oči-vidno presenečen za popravek tega izreka z vso mu lastno vnetostjo zavzel:

„Flander je bil vendar res dva-krat radi tatvine predkaznovan, to stoji neizbrisno zapisano, torej gospodje porotniki mu vendar ne-kaj ne morete odreči, kar je de-jansko storil!... Si lahko mislite, kako je to vplivalo na porotnike in na občinstvo! Predsednik vpraša: „Kaj pa pravite Vi gospod zagovornik k temu? Dr. To-minšek: S stališča zagovornišstva seveda moram priznati, da so imeli gospodje porotniki prav. In nadalje-valo se je pojasnjevanje semtertja. Konec vsega je bil: Porotniki še enkrat na-zaj v posvetovalnico! Ko so se vrnili, so rekli: „Res je, Flander je bil že predkaznovan... Vprašanje so namreč to pot potrdili.“

Izrekla se je razsodba: Jakob Po-glaj in Janez Flander, oba hlapca pri trdki Lang se obsodita na tri leta težke ječe.

Tako se je končala navadna razprava z zanimivim zaključkom, kateremu privesimo nauk: Ne delajte gordijskih vozlov da v drugič ne bo takih — kozlov!

(Popoldanska porotna obravnava.)

Ob 4. popoldne se je porotna obrav-nava nadaljevala. Obravnaval se je slučaj Jože Jančar, zaradi uboja. Jančar je mlad, slaboten dečko. Že na obrazu se mu bere, da ne more biti zločinec, ubijalec. Delavec je na parni žagi na Rakeku. S svojimi tovariši: Mihevc, Skrbevc in Krec se je dobro razumel. Z ubitim Mihevcem sta bila prijatelja, skupaj sta stanovala. No, ali vrag ta pustni večer! Kakor se to za zaključek pusta spodobi, praznovali so ga že celo popoldne pustnega torka. In so se ga nalezli. Od gostilne do gostilne je šlo. Zvečer seveda pa še v „Maškare“. Vsaj ranjki Mihevc si je bil ta špas privoščil. Jančar ga je dobil zvečer v Domiceljevi gostilni. Pa še druge zraven. In dal mu je celo za pijačo. Mihevc pa ga je že itak dosti imel, in začel je malo neroden po-stajati. Tudi proti prijatelju Jančarju. Ali končno so se spravili na ples in vsem je odlegla razboritost. Potem so šli zopet v drugo gostilno k Mlakarju. Pa tam je bilo že zaprto. Ampak so vseeno potrkali; ali zaradi pijače ali zaradi punce, bogsigavedi. Le toliko je gotovo, da eden izmed družbe tisti večer ni doma spal; v aktih stoji črno na belo, da je priča tainta tisto noč prebil tamintam. Pa še eden izmed družbe ni doma spal tisto noč... in tudi nikdar več ne bo: ubiti Mihevc!

Kako je to prišlo? E, čisto po do-mače. Ko so se od Mlakarja vrnili proti domu, se je začel Mihevc nekaj usajati nad Jančarjem. Pa sta se sprijela kar zares. Prvi je drugega davil z roko in rezal z nohtovi, tako, da je imel Jančar 14 lahkih telesnih poškodb. Mihevc je bil močnejši kot Jančar. Metala in valjala sta se semtertja po tleh. Skrbevc ju je hotel pomiriti, pa jo je za zahvalo še sam skupil. In pustili so ju. Mi-slili so, kadar so bosta zadosti nalasala, pa bo mir. In res je bil kmatu mir. Zakaj Jančar je bil ranjen in je odšel domu, ne zmenec se, kaj je z Mihevcem. Ta pa se je kar tam blizu zgrudil in oblezal mrtev na ulici. Zabođena so mu bila rebra in srce. Jančar je šel domov in kakor je je bil, na postelji zaspal — kakor bi se ne

bilo prav nič zgodilo. Nič ni slutil, da nje-gov prijatelj mrtev počiva tam zunaj in da se ga je usmilil edino le sneg, ki ga je pokril s svojo mehko mrzlo odejo. Tak je bil Mihevc mrtvaški prt, tak konec mla-dega življenja, tak konec pustnega večera, taka usoda proklete razvade fantovskih pretepev.

Drugo jutro pride po cesti voznik, pa vidi čudno kopico na cesti. Misli si je, da je to morda kak slamat mož — stara na-vada iz pustne noči. Kopica je bila pokrita s snegom. Malo radoveden razgane, vidi pravega moža pred seboj, ga prime za roko, a roka je ledeno mrzla — mrtva.

In stvar je prišla na dan. In tako je prišel Jančar na zatožno klop, obtožen uboja, Ampak lahko stališče so imeli vsi: Državni pravdnik dr. Neuberger, zagovornik dr. Tril-ler in porotniki. Prvi je v tem slučaju jako prizanesljiv, skoro bi rekli, ljudomilo je po-stopal. Od septemberskih dogodkov se je Savel spremenil v Pavla. Prav tako, če bo le držalo. Dr. Triller ni veliko govoril, pa bi bil tudi en sam njegov stavek zadostil, namreč: Ubijalec Jančar! In tudi res ni. Tega prepričanja so bili tudi porotniki, ki so vprašanje uboja zanikali in le po-trdili vprašanje zadevno pregreška v smislu § 335, ozir. prestopka § 431 k. z. Jančar je torej le krivim spoznan, da je mejo si-lobrambe (iz strahu) prekoračil in kriv pre-stopka zoper telesno varnost. On odločno taji, da Mihevc ni namenoma sunil z no-žem, da on sploh ne ve, da bi bil nož rabil, tedaj ni izključen tudi nesrečen slučaj, da se je Mihevc med valjanjem po tleh sam nabodel na odprti nož v roki Jančarja. Jan-čarjeva obsodba se tedaj glasi le na 4 mesece strogega zapora.

Fant se je v solza potokih zahvalil za to milostno kazen.

Porotno zasedanje v Novem Mestu.

Pri porotnih obravnavah v No-vem mestu dne 28. februarja sta bila ob-sojena: France Škoda na tri leta ječe in Franc Lamprecht na pet let. — Jernej Pajk je bil pri obravnavi dne 1. marca le radi prestopka lahke telesne poškodbe obsojen na osem dni zapora.

Detomorilka. V Zočni pri Novem mestu je posestnica velikega nad 20 tisoč kron vrednega posestva 40letna Alojzija Zalokar 1. marca zjutraj svojega nezakon-skega otroka umorila in ga pri podu za hišo zakopala. Nezakonski oče je baje zopet njen hlapec, 25letni Tomažin, doma iz Šker-jana, ki je tudi nezakonski oče pred dvemi leti rojene hčerke Alojzije Zalokar. Ta žena je bila sedaj že devetič mati. Njen najsta-rejši otrok šteje že 15 let — vsi otroci so še nepreskrbljeni. — To ni osamljen slučaj in take razmere se samo posledica izselje-vanja v Ameriko.

Narodno gospodarstvo.

RUDOLF ŠEGA:

Kartell in delavstvo.

I.

Nasledke gospodarskih pojavov, o ka-terih hočem razpravljati, čutimo vsepovsod. Marsikatera gospodinja se je že pritoževala, da se je sladkor ali pa petrolej podražil. Toda trgovec ji je kaj na kratko odgovoril: „Kartel je zopet zvišal cene!“ In kdo še ni slišal govoriti o ameriških trustih, ne da se ga je pri tem polastil nek čuden strah pred temi nepoznanimi velikani?

Tako se nas navadno polasčajo precej neprijetna čustva, ko se prvokrat seznanimo

v novo ljubljansko gledališče, ki ne bo več nemško, nego — cesarsko!

Poleg nemške realke, nemške gimna-zije, poleg mnogih drugih nemških zavodov in institutov dobi bela Ljubljana kmalu še nemško neodvisno gledališče, v katerem se bodo slavile brez oviranja orgije nemške arogantnosti. Danes so Nemci v deželnem gledališču potisnjeni v kot, danes se živi nemška ljubljanska Talija le od starih burk in starih operet: v novem gledališču pa napno Nemci vse svoje sile, da dvignejo svojo Talijo čim najvišje, obnove opero, pomnože dramo ter bodo gojili umetnost z vso konkurenčno navdušenostjo.

V deželnem gledališču se danes Nem-cem pravzaprav slabo godi, a v zvezi temu so veseli, navdušeni in zadovoljni — mi Slo-venci pa imamo dobro opero, lepo opereto in dramo, najlepše igralne dneve, vsak te-den par razprodanih hiš, a v zvezi temu smo čemerikavi, malodušni in nezadovoljni. A zakaj? Nemci imajo za seboj Kranjsko hranilnico, ki jim pokriva vse deficite ter jim povrhu sežida še lično in predvsem moderno gledališče. Nemci imajo vedno več ko dovolj denarja, — Slovenci pa imamo le dolgeve, deficite, večne skrbi ter strah za nadaljni obstanek svojega gledališča. Že šest let visi življenje naše Talije le še na tanki nitki, in koncem vsake sezone se razburjamo s plašnim vprašanjem: ali bomo imeli še

dalje svoje gledališče ali pa ga zapremo? — Že šest let ni dobilo naše gledališče deželne podpore. Vzlic vsej štedljivosti je zagazilo Dramatično društvo končno v to-like dolgeve, da si ni moglo nič več po-magati. Menic ni maral podpisovati nihče več, tako smo stali ob — propadu. V tem kritičnem hipu je priskočil na pomoč ljub-ljanski občinski svet ter je prevzel vso gle-dališko upravo. V veliko zadovoljstvo Dra-matičnega društva si je občinski svet na-tovoril skrb za nadaljne vzdrževanje sloven-ske opere, operete in drame; ter je določil za izvrševalca artističnih in finančnih po-slov dva magistratna uradnika: ravnatelja in blagajnika. Tako je podjetnik slo-venskih gledaliških predstav še danes Dramatično društvo oziroma njegov odbor, izvrševalec upravnih poslov pa ravnateljstvo, ki ima nalogo iz tekočih dohod-kov plačevati obresti dolga Dramatičnega društva ter izročati ves eventualni čist do-biček društvu za amortizacijo društvenega dolga. Dramatično društvo je prepustilo ravnateljstvu v začasno uporabo svojo ve-liko knjižnico in garderobo, a si seveda pri-držalo lastninsko pravico do obeh.

Ravnateljstvo je dobilo naročilo, pred-vsem dosežati čim najugodnejše finančne uspehe, skrbeti za čim več razprodanih hiš, za čim najnižje stroške, za čim cenejšo režijo in za čim najvišje dohodke. Osobje

se je moralo skriti na skrajni minimum in repertoire naj bi bil kolikor možno poceni, a pri tem čim privlačnejši in donosnejši. Skratka: pri največji štedljivosti naj bi se dosežali najvišji denarni efekti! Jasno naročilo, a težka izvršitev. Naše občinstvo je mnogo težje zadovoljiti ko nemško in njegove zahteve so vedno višje; naša kritika je stroga ter zahteva več kakor je možno pričakovati od zavoda, ki ga nedostajanje najprimitivnejših sredstev in obupen boj za obstoj spremljata, odkar životari. Tako se borimo le za življenje na-šega gledališča. Da se je vzdržal zavod do-slej, je zasluga edinole požrtvovalnega na-rodnonaprednega občinstva in ljubljanske občine.

Vsa podpora, ki jo dobiva naše gle-dališče znaša na leto 26.000 K. S tem naj se vzdržujejo drama, opera in opereta, a vse bodi dobro, lepo opremljeno, vzorno naštudirano! Vsak strokovnjak ve, da je ta zahteva neizvršljiva, pravečo Sisifovo opra-vilo. Večina režijskih stroškov se jedva po-kriva iz dnevnih dohodkov, tako da se živi iz rok v usta, a vsak hip nedostaje tudi najpotrebnejšega. Razmere pri našem gle-dališču so včasih obupne, tako da se je le čuditi, kako je sploh možno še nadalje vstrajati. Toda stiska, štedi in skopari se celo v nemožnih rečeh. Iz štedljivosti pa vraščajo seveda vedno nove nepre-

mostne ovire, o katerih široka publika niti ne slutiti, a na bodočnost ne misli nihče.

Naša vroča želja je, da dobi naše gle-dališče svoj stalen zbor, ki bi bil režiserjem in kapelnikom ves dan na razpologo. Pro-ducirali bi potem dvakrat več opernih in operetnih del, zbori bi bili v pevskem in igralskem oziru dovoljno naštudirani in komparzerija v drami bi v prizorih mas funkcionirala vzorno. Toda ker ni sredstev, trpimo vsi: publika, režiserji, kapelniki, so-listi in vodstvo, ki mora spravljati brce za krivdo, ki jo povzroča — prazna blagajnica.

Naše gledališče bi moralo biti tudi ljudsko ter bi moralo prirejati z najniž-jimi cenami predstave za ljudstvo, za delavce, za dijaštvo. S tem bi se gle-dališče populariziralo in masa bi imela naj-lepše užitke. Ker pa ni sredstev, se na take predstave niti misliti ne sme.

Že pol stoletja hrepenimo, da bi do-bili dovolj domačega, inteligentnega igralskega naraščaja. Toda doslej nismo imeli še nobenega dramskega učitelja strokovnjaka in strokovne šole ne poznamo. Saj ni sredstev! Srčno želimo vsaj toliko dobrih domačih sil, da bi mogli z njim vzdrževati vsaj dobro dramo in dobro opero. Za tem idealom težimo vsi, a še dolgo ga ne dosežemo, ker nimamo sred-stev, niti stvarnih, niti osebnih.

s karteli in trusti, kajti navadno se to zgodi, ko moramo za kako stvar več plačati nego bi radi.

In prav nič se ne smemo čuditi, da se s temi pojavi, ki tako zelo učinkujejo na naše vsakdanje življenje, bavi vsa javnost. Poglejmo časopisje! Skoraj vsak dan beremo, da se je sklenil ta kartel, oni zopet razdružil, da se je o tem vprašanju razpravljalo na tem shodu, v državni zbornici itd. In brezdomno je kar največjega pomena za vse narodno gospodarstvo, da se je ta ali oni kartel sklenil, oziroma razdružil.

Največjega pomena so pa karteli, trusti in podobni pojavi seveda za dotične obrte. Razmere v proizvodnji in razpečevanju se vsled tega popolnoma izpreminjajo, popolnoma novi gospodarski položaji nastajajo. In dozeva se mi, da se bo naše sedanje narodno gospodarstvo popolnoma izpremenilo in da dobimo v tem oziru do cela novo organizacijo.

In skoraj smem trditi, da so karteli, trusti in pa različni drugi pojavi, ki so s temi v zvezi, in pa vprašanje o njih razvoju najvažnejši splošni gospodarski problem sedanosti, prav posebno pa bodočnosti. Kajti tudi socialno vprašanje v ožjem pomenu, delavsko vprašanje, katero se navadno smatra za najvažnejše gospodarsko vprašanje sedanosti, je dobilo vsled razvoja kartelov in trustov popolnoma drugo podlago. In tudi rešitev socialnega vprašanja je v najožji zvezi z nadaljnjim razvojem teh mogočih gospodarskih organizacij.

In tako se nam vzbuja vprašanje, odkod so pa prišli kar naenkrat ti pojavi: karteli in trusti? Poglejmo nekoliko v gospodarsko zgodovino!

Viharji, s katerimi se je končalo osemnajsto stoletje in v katerih se je porodilo devetnajsto stoletje, niso imeli samo političnega pomena. 14. julij 1789 (I. francoska revolucija: razdejavanje Bastille v Parizu) ni pomenjal samo konca absolutne monarhije, temveč je bil obenem signal za novo dobo gospodarskega življenja. Do tega časa je politični absolutizem vsled svoje konzervativnosti obdržal pri življenju gotove popolnoma gospodarske tvore in institucije, ki že zdavnaj niso več odgovarjale potrebam in zahtevam koncem osemnajstega stoletja, temveč ki so ovirale ves razvoj.

Nič ni bilo bolj naravno, nego to, da so s političnim absolutizmom padle tudi gospodarske institucije, katere je ta absolutizem vzdrževal.

Kakor je moral vsak politični napredek prekoračiti razvaline pariške Bastille, ravnotako se je moralo tudi v gospodarskem življenju, če se je hotelo doseči preobrat in napredek, iti čez razvaline gospodarske Bastille, to je čez razvaline — celov.

Starejšo hišno in mestno gospodarstvo je bilo enostavno. Cehovska organizacija v rokodelstvu je urejevala do najmanjše malenkosti tehnični obrat, razpečevanje in pa ceno blaga. Produkcije niso mogli preveč zvečati, vsaj so bila prometna sredstva prenostljiva, razen tega so pa imeli cehovski mojstri svoje določene "rajone". Množina produkcije je bila torej v gotovem omejenem okolišu določena, toda tudi konsum se je lahko spoznal in izračunal, kajti obrtniki so delali večinoma le za lokalne potrebe. Oblast je določevala takse za mezdo in ceno ter s tem preprečevala različne neurednosti. Ponudba in popraševanje sta si bila na ta način vedno kolikor mogoče v ravnotežju.

Ti temelji starejšega narodnega gospodarstva so se pa v teku 19. stoletja temeljito izpremenili. (Dalej.)

Ng. Pri mestni hranilnici ljubljanski je vložilo meseca februarja t. l. 1571 strank K 1.009.478,22, a 1201 stranka je vzdignila K 665.670,69, stanje vlog koncem meseca februarja 1910 K 38.000.362,03, uložnih knjižic 27.371.

Ng. Novi vinski zakon, Predvčerajšnjim je finančni minister predložil nov načrt vinskega davka in sicer v izpremenjeni obliki, kakor ga je v svojem ekspozitu v državnem zboru očrtal. Vinski davek predlaga vlada v dveh predlogih. Prvi zakonski načrt se tiče obdačenja vina, drugi obdačenja vina v steklenicah.

Vinski davek. Sedaj iznaša splošni davek 5 K 94 hl od hektolitra vina in 1 K 48 hl od hektolitra sadjevca. Po novem vladnem načrtu naj bi znašal davek 4 K od hektolitra vina, 3 K 60 hl od vinskega mošta in 1 K od sadjevca. Ta določba pa ne velja za Dalmacijo in zaprta mesta.

Vinskega davka bi bili oproščeni: 1. Vinogradniki od vina lastnega pridelka, katero porabijo doma za se in za vposlane ljudi.

2. Neobdačeno bi bilo tudi vino v zaprtih mestih, kjer že sedaj vlada pobira užitenjski davek.

3. Ravnotako bi bilo davka prosto vino za kis, žganje ali za pokušnje.

4. Vino, kolikor ga kdo potrebuje na potovanju.

Vinski davek bode moral plačevati:

1. Vsakdo od vsega vina, ki ga kupi ali pa sam pridelal. Izvzeto je le tisto vino, ki dohaja v prosta skladišča in iz ene kleti v drugo klet istega vinogradnika v občini, kjer se je vino pridelalo, ali pa v sosednji občini.

2. Vsi mali vinogradniki, ki na drobno prodajajo vino, torej v posodah do 50 litrov.

3. Vinogradniki, ki točijo svoje vino „pod vejo“ (Buschenschenker).

Vino, katerega bi kdo 1. septembra 1910 imel, se bo naknadno obdačilo.

Vlada upa, da se bo vsled tega zakona vinski zvišal za 6 milijonov kron, torej podvojil.

Ng. Osrednja zadruga hrvatskih vinogradnikov se osnuje koncem meseca marca ali pa začetkom maja. Termin za subskripcijo deležev se je podaljšal do konca marca.

Ng. Posojilo mesta Sofije. Sobrajanje je dovolilo mestu Sofiji, da najame večje posojilo.

Ng. Trgovinska pogodba s Srbijo in Crnogorom. V nekaterih dneh se bo sešla carinska konferenca, ki bo razpravljala o podlagah za trgovinske pogodbe s Srbijo in Crno goro. Srbija želi tarifno pogodbo, ki naj dovoljujejo Srbiji uvoz mesa v Avstro-Ogrsko. Kar se tiče pa Črne gore, se ji bo skušalo dovoliti uvoz goveje živine, katero se predvsem potrebuje v Boki kotarski. Želeži je, da se vendar enkrat sporazumemo s tema dvema državama, ker s tem ustrezemo v prvi vrsti sebi. Vsaj prav dobro vemo, da je glavni vzrok sedanje druginje, ker Srbija ne sme uvažati klavne živine.

Pogreb Karla Kotnika na Verdu.

Na Verdu pri Vrhniki je preminul mož, ki si je s tem, da je ves svoj življenjski trud 500.000 K zapustil družbi sv. Cirila in Metoda v obrambo ginečega Slovenstva postavil spomenik aere perennius.

Takorekoč spontanno je tedaj prišla v srce vseh misel z udeležbo pri pogrebu dokazati svojo hvaležnost za tako krasen čin ki je edinstvoje v zgodovini slovenski.

Dne 1. marca zvečer je bil v vsej hitrici sklican v posvetovalno dvorano na magistratu ljubljanskem posvet zaradi zadnjega spremstva Kotniku in včeraj je romalo ljubljansko rodoljubno občinstvo na Vrhniko, kakor k pogrebu svojega očeta.

Z obema opoldanskima vlakoma je prihitelo občinstvo iz Ljubljane. Vrhnika in okolica je bila tudi mnogobrojno zastopana tako da je bilo udeležencev sprevoda brez pretiravanja nad tisoč.

Sprevod, katerega je aranžiral prvi slov. pogrebni zavod je bil veličasten ravno tako po udeležbi, kakor po odličnosti udeležencev.

Sprevod je otvorila požarna bramba vrhniška, kateri je sledil „Sokol“. Bile so mogočne deputacije „Ljubljanskega Sokola“ s zastavo, „Sokol I.“ in „Sokol II.“, „Postojnski Sokol“ s zastavo, „Kranjski“ in „Radovljiški Sokol“, oba s zastavo, dalje „Ribniški“ in „Vrhnikiški Sokol“.

Tem so sledili venci, katerih je bilo čez 25.

Za sorodstvom so stopali različni zastopniki narodnih društev in korporacij, katerih skoro ne moremo imenoma naštevati zaradi njih številnosti.

Omenjeni naj bodo: Zastopnik g. Iv. Hribarja, g. Ivan Vidmajer, vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, prvomestnik, vladni svetnik Andrej Seneković, ravnatelj v p., dr. Žerjav, tajnik in notar Hudovernik kot blagajnik. Dalje tajnik družbene pisarne Anton Brč in družbeni potovalni učitelj Ante Beg, deželni poslanci dr. Oražen in graščak Josip Turk, občinski svetniki Lenčec, dr. Majaron in dr. Švigelj; dvorni svetnik dr. Ferjančič, okrajni glavar v p. Štefan Lapajne, tovarnar g. Jelovšek, notar Komatar z Vrhnike, primarij Gregorič, akad. fer. društvo „Sava“, zastopstvo slov. realcev, narodne dame g. dr. Tavčarjeva z gđ. hčerko, dr. Majaronova, notar Hudovernikova z gđ. hčerko in g. pl. Trnkocijeva, dr. Krautova in Zadnikarjeva iz Kamnika.

Izmed društev naj omenimo najprej skoro vse C. M. podružnice, vrhniško čitalnico s zastavo, društvo strojarskih pomočnikov s zastavo, društvo rokodelskih pomočnikov s zastavo in „Ljubljanski Zvon“ s zastavo. — To je, pomnoženo z drugimi ljubljanskimi pevci, zapelo pred hišo in na pokopališču troje žalostink, namreč „Usliši nas Gospod“, „Nad zvezdami“ in „Blagor mu...“ z že znano dovršenostjo.

Po odpeti pesmi je izpregovoril prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda ob odprtem grobu sledeče besede, ki so vzbudile splošno nemo pritrjevanje: „Solze žalosti mi stoje v očeh, ko stojim ob grobu moža, kateremu sem bil še nedolgo na gimnaziji njegov ravnatelj. Svojega imetja ni užival, da bi z njim krepčal svoje rahlo zdravje. Delal je noč in dan, ne zase, ampak da zapusti kraljevski dar slovenski deci. No-

beno društvo ni dobilo kdaj večjega daru. Namenjen je ta dar deci, da se omika na podlagi narodnega, materinega jezika. Povsod se pojavlja ostuden prizor, da se v potujočevalnih šolah otroci sramujejo govoriti tisti jezik, v katerem jih je mati uspavala. Družba Cirila in Metoda bo sedaj ustanavljala šole in vrtce. Ranjkemu je pa zagotovljena večna slovenska hvaležnost. Njegovo dejanje naj bo v veliko spodbudo, v slaven spomin in slovenskim otrokom obogajega spola v večno hvaležnost.

Na gričku, ki nudi krasen razgled po lepi vrhniški okolici so nato zagreblili Slovenca, katerega zlato srce je bilo edino le za narod slovenski in njega napredek.

To je dokazala najlepše njegova poslednja volja, o kateri smo po informaciji izvedeli sledeče: Teden pred smrtjo Kotnika je njegov svak, veleposestnik in tovarnar Lenarčič, kupil vsa vrhniška posestva in ona, katerih solastnik je bil za okroglo svoto 500.000 K, katere je naložil v prid C. M. družbe v vrhniški Kmetijski posojilnici. Sestre so dobile po 100.000 K, razen tega pa še delovodje v njegovih tovarnah po 500 K.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Seja gosposke zbornice.

Dunaj, 2. marca. V današnji seji gosposke zbornice je bila sprejeta v vseh branjih rekrutna predloga. Grof Latour je govoril za zblizanje Avstrije in Rusije in plediral za ustanovitev zveze treh cesarstev. Dalje je obravnaval zgradbo dalmatinskih železnic in urgiral uresničenje načrtov. Odgovarjal mu je železnični minister Wrba, ki je izjavil, da se normalnotirne železnice zgrade po zadnjem dogovoru z Ogrsko do decembra l. 1911. oziroma do oktobra t. l. Kar se tiče projekta belokranjske železnice, je izjavil Wrba, so za sedaj še nemogoči definitivni projekti, dokler niso končani dogovori z ogrsko vlado, ki se protivi zgradbi normalnotirne železnice po Hrvaškem teritoriju. Nadaljni govornik Plenner je pobijal izvajanja grofa Latoura glede zblizanja Avstrije in Rusije in povdarjal ozko prijateljstvo Avstrije in Nemčije, ki bi ga zblizanje z Rusijo kolikor toliko omajalo.

Protest „nemške narodne zveze“ proti naučnemu ministru Stürgkhu.

Dunaj, 2. marca. Poslanec Chiari je danes v imenu „nemške narodne zveze“ izročil ministrskemu predsedniku Bienerthu protest iste proti naučnemu ministru grofu Stürgkhu radi njegovega baje nenemškega postopanja na Tirolskem, Spodnjem Štajerskem in v Bukovini.

Seja češkega deželnega odbora.

Praga, 2. marca. Deželni odbor je v svoji današnji seji sklenil, da odpusti iz deželne blaznice 280 pacijentov, ker so finančne razmere tako obupne, da ni najti nikjer pokritja. Iz istega vzroka je črtal postavko za podpore raznim češkim in nemškim kulturnim ter umetniškim zavodom; istotako so se znatno reducirale vsote v postavkah za orožništvo in šolsivo.

Dr. Lueger na smrtni postelji.

Dunaj, 2. marca. Položaj dr. Luegarja se je nenadno danes popoldne pobiljšal, začutil je tek in zahteval hrane, ki jo je tud povžil. Proti večeru se mu je zopet poslabšalo, razširjanje srca napreduje, moči mu pešajo, da je pričakovati vsak čas katastrofe.

Obisk avstrijske eskadre v Črni gori.

Cetinje, 2. marca. Poveljnik avstrijske eskadre kontraemiral Haus, ki je priplula v Bar, da čestita knjazu Nikiti ob priliki njegovega 50letnega vladanja v imenu avstrijskega cesarja, je prišel danes z velikim spremstvom v Cetinje, kjer ga je sprejel zelo prisrčno knjaz, prestolonaslednik Danilo, razne korporacije, civilne in vojaške ter velika množica naroda. Knjaz Nikita je poklonil kontraadmiralu Hausu Danilov red I. vrste, a tudi drugim častnikom primerna odlikovanja; moštvo eskadre pa je podaril 200.000 cigaret. Knjaz Nikita se je brzojavno zahvalil cesarju Francu Jožefu na ti pozornosti in ga prosil naj sprejme njegov zahvalo, kadar je cesar takoj odgovoril brzojavno, ter mu še enkrat čestital jubileju.

Car Nikolaj prvi vitez bolgarskega reda sv. Cirila in Metoda.

Petrograd, 3. marca. Bolgarski kralj Ferdinand je danes poklonil carju Nikolaju novoustanovljeni red sv. Cirila in Metoda ter mu izročil insignije tega reda.

Italijanski finančni ekspoz.

Rim, 2. marca. Finančni minister Salandra je predložil danes zbornici finančni ekspoz, ki izkazuje 30 milijonov lir preostanka, dasi se je dovolil nov kredit v znesku 90 milijonov lir. Povdarjal je splošno dobro finančno stanje.

Morganatični soproj nemške cesarice Friderike umrl.

Berlin, 2. marca. Tu je umrl na pljučnici v starosti 68. let dvorni maršal cesarice-vdove Friderike grof Seckendorf. Splošno se je govorilo, da je bil Seckendorf morganatično poročen s cesarico-vdovo Frideriko. Kljub vsem vladnim dementijem se trdi, da je ta zakon res obstojal.

Čitajte „Jutro“!

A. Rasberger, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7

(pri Maliču, nasproti glavne pošte).

Največja zaloga modernih godbenih automatov, električnih klavirjev, gramofonov, plošč, in drugih potrebščin.

Dvojni dohodek Dvojni užitek:
GRAMONELLA
Najnovejši automat na utež.

Igra na klavir z mandolino, veliki in mali bobni, činela, triangel in posebnim ksilofonom. Zraven tega ima ta stroj še en fin

GRAMOFON.

4/10—1
Ta automat se v najkrajšem času sam izplača. Moderni gramofoni z automatom po nizkih cenah. Vse blago je brez konkurence, bodisi v konstrukciji ali v ceni. Prodaja se pod polno garancijo. Vse gramofonske plošče se dobijo pri meni samo garantirano nove. Prodajam na ugodne obroke. Vsa popravila vsakovrstnih mehaničnih godbenih strojev, automatov in gramofonov se izvršijo natančno in ceno.

Vsi ki varujejo svoje čevlje pred pokanjem in trganjem rabijo edino samo
Jurjevo čistilo (kremo)
ki je v svoji dobroti gotovo nedosegljivo.
Dobiva se povsod.

Grški prestolonaslednik na potu v Italijo.

Frankobrod, 2. marca. Tu sem je dospel inkognito grški prestolonaslednik in takoj odpotoval v Genovo, odkoder se napoti v Rim, kjer obišče italijanskega kralja.

Predrzni sleparji v Ljubljani.

Izvirno poročilo „Jutra“.

Več kot predrzni sleparji, ki že nad leto dni po vseh večjih sejмах — kolikor doslej znano v Zagrebu, Novem mestu in šele pred kratkim v Črnomlju — na razne sleparske načine sejmarjem izvabljajo denar, so se včeraj pojavili tudi v Ljubljani. V Ljubljani smo imeli namreč včeraj velik sejem, na katerega so prišli ljudje iz raznih krajev.

Zanimivo pa je v tem slučaju, da se je žrtev teh sleparjev ta sejem le tako mimogrede ogledala, in da so sleparji to pot s posebno rafiniranostjo svoj najnovejši zločin izvršili.

O celem dogodku smo dobili takoj izvestno poročilo. Evo čitajte!

Ivan Bradac, posestnik iz Velike Račine pri Grosupljem se je bil v torek, 1. marca napotil v Ljubljano, oziroma v Šiško, da obišče svoje tam omožene hčerke. Noč od torka na sredo je tamkaj tudi prenočil. Včeraj zjutraj pa se je napotil v mesto, kjer si je nameraval nakupiti več potrebnih stvari. V to svrhu si je vzel tudi več denarja seboj. Ker je bil že v Ljubljani, zanimalo ga je tudi si malo ogledati naš veliki ljubljanski sejem. Šel je tja dol, ne da bi bil kaj kupil.

Okrog polu dveh popoldne se je podal zopet v mesto, je kosil, nato pa šel po svojih opravkih. Ob 5. zvečer je šel k frančiškanom k spovedi. Ko je vse to odpravil, se je podal na kolodvor, z namenom, da se z večernim vlakom vrne domov. A spotoma mu pride na misel, da se od hčerke pravzaprav niti še poslovil ni, dejal je sam pri sebi, ej, grem pa še to noč v Šiško k hčerki. Misli in storil je tako.

Takole okrog polu 7. zvečer jo je mahal po Marije Terezije cesti proti Šiški.

„Živinozdravnik“. Nekako blizu pri Koslerju pa sreča nekega moža, dobro opravljenega. Mož se pred njim ustavi, pa ga nagovori: A tista krava še vedno leži tam. (V Šiški je neki res krava crnila.) Bradac: „Ali ste Vi mogoče živinozdravnik?“ Oni: Da, da, sem živinozdravnik“.

Nato se še malo razgovarjata. Kar se „živinozdravnik“ dela kakor bi se izpodtaknil, res pobere nekaj denarni listnici podobnega. Ha, pravi, denar sem našel. Bradac: No, nesite ga županu, da denar prešteje in da razglasiti. Oni: Ne, veste kaj, greva rajše tamle zadej, pa ga midva sama preštejva, bova vidla, koliko ga je. In res Bradac v svoji lahkovernosti uboga „živinozdravnika“, pa gre za njim.

Prizor za Koslerjevim zidom. Pelje ga noter za Koslerjev zid. Tam je obstal in rekel, no, zdaj pa pogledjva, kaj svanašla.

Drugi slepar na pozorišču. „Živinozdravnik“ še ni bil odprl listnice, kar se prikaže od druge strani nek drug človek, pa zavpije: „Aha, Vidva sta moj denar našla.“ „Živinozdravnik“ se je pri tem delal jako oplašeneega, Bradac pa se je seveda tudi resnično prestrašil.

Vašo listnico sem! Neznanec je najprvo od Bradaca zahteval, naj mu takoj pokaže listnico z denarjem. Bradac je bil osupljen, da mu je res pomolil svojo listnico in še denar štel. Bilo je notri 5 bankovcev po 20 kron in bankovec za 100 kron.

On ne verjame — še čevlje dol, Ko oni drugi prešteje denar, pravi, to ni še vse, Vi imate denar v čevljih zatlačen. Alo, čevlje dol! Ubogi Bradac ga je res ubogal.

Zdaj pa še Vi. Ko je bil z Bradacem gotov, zavpije še nad „živinozdravnikom“: Zdaj pa še Vi! Ta pa je navidezno z obupnim glasom odgovoril: Oj, za Boga, gospod, vsaj jaz nimam nič.

Oba sleparja čez zid. Ko ga je oni drugi hotel prijeti, je „živinozdravnik“ — torej oni prvi, ki je Bradaca semkaj izvabil, naglo preko zida, ta drugi pa za njim. Kmalu ni bilo ne duha ne sluha o njih.

Bradaceva listnica prazna. Bradac je bil sprva uverjen, da je ves prizor, kakor ga je doživel, resničen. Najbrže se mu je ubogi „živinozdravnik“ še smilil, da ga oni preganja. Potem pa je le vendar pogledal v svojo listnico, in ko jo natanko pregleda — prazna. Bankovci so šli s „živinozdravnikom“ in onim vizitatorjem vred. Zdaj šele mu je postalo jasno, da je na tak način postal: žrtev predrznih sleparjev.

Bradac se je nato takoj napotil v Šiško k orožnikom ter slučaj prijavil. Orožništvo je tudi takoj vse potrebno okrenilo, da zasledi sleparje. Obvestili so o tem telefonično tudi mestno ljubljansko policijo in potem še osebno. Tudi ljubljanska policija je bila takoj vsa alarmirana. Še pred deveto uro je bil ves policijski aparat na delu zasledovanja. Posel izsledenja se je poveril posebnemu civilnemu uradniku.

Zasledovanje je seveda sila otežkočeno in kakor je slučaj v Črnomlju pokazal, tudi nevarno. Dva spretna lopova morata to biti. Oni prvi, ki je Bradaca izpeljal, nosi črn klobuk z ozkimi krajevci, črno sukno in brado. Oni drugi pa nosi bolj rujavkasto obleko in kapo na glavi. Govorita bolj hrvaško narečje.

Iz tega poročila posnamemo: Vse te predrzne sleparije vršita ista lopova. Obiskujeta večje sejme. Pri tem zasledujeta žrtve — z denarjem. Bradaca sta najbrže že na sejmu zasledila, mogoče tudi šele v gostilni. Zasledovala sta ga. Dogovorila sta si kraj, kjer se vsak od druge strani snideta. Oni drugi markira, ko zaloti ta dva šteti denar, da je denar on izgubil. To pa zopet markira prestrašenost, zbeži, oni pa za njim. Na licu mesta pa pustita stati žrtev, kateri je oni drugi previdno izmuznil denar na „kontrolno“ mu ponujane listine. Skoraj bi rekli, da je v slučaju Bradac, eden ali drugi teh sleparjev, moral z Bradacem že preje kje govoriti, oziroma zaslediti njegove raz-

mere, na kar sta napravila in izvršila načrt, kakor tu opisan.

Pozor torej pred sleparji!

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin.

Fedor Vrhnika. Srčna hvala za poslano čestitko. „Šestorica“.

Kupi se stara kopirna preša. Ponudbe pod: „1 P“ na upravništvo „Jutra“.

Kupijo se stari umetniški časopisi n. pr.: „Megendorfer Blätter“, „Jugend“, „Moderne Kunst“, „Simplicissimus“ etc. Ponudbe pod: „L. L. 1000“ na upravništvo „Jutra“.

Gošpodična sprejme službo kot prodajalka v tobakarni ali pekariji. — Nastopi takoj. Ponudbe do 15. t. m. pod „F. L. 123“, Ljubljana, pošto ležeče.

Išče se mesečna soba, eleg. opremljena z veliko pisalno mizo in popolnoma separiranim uhišom iz hodnika.

Ponudbe z navedbo cen na upravništvo „Jutra“ do 15. t. m. pod šifro „Sredi mesta“.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Danes in vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure popoldne se vrše v Elektroradiografu „IDEAL“ kinematografske predstave za dijake 12/104 10

s programom odobrenim po tozadevnih oblastnih v zmislu sklepa dež. šol. sveta. Vljudno se priporoča Ravnateljstvo.

Diplomirani krojač Anton Presker v Ljubljani, Sv. Petra c. 14 priporoča svojo krojačnico in veliko zalogo oblek. 13/52 10

Kupujte „Jutro“
Dobiva se v tobakarnah
po 4 vinarje.

Priporočamo

KOLINSKO KAVINO PRIMES
edini jugoslovanski produkt te vrste.

2/10—1

Delniška glavnica:
K 3,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond:
K 350.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.